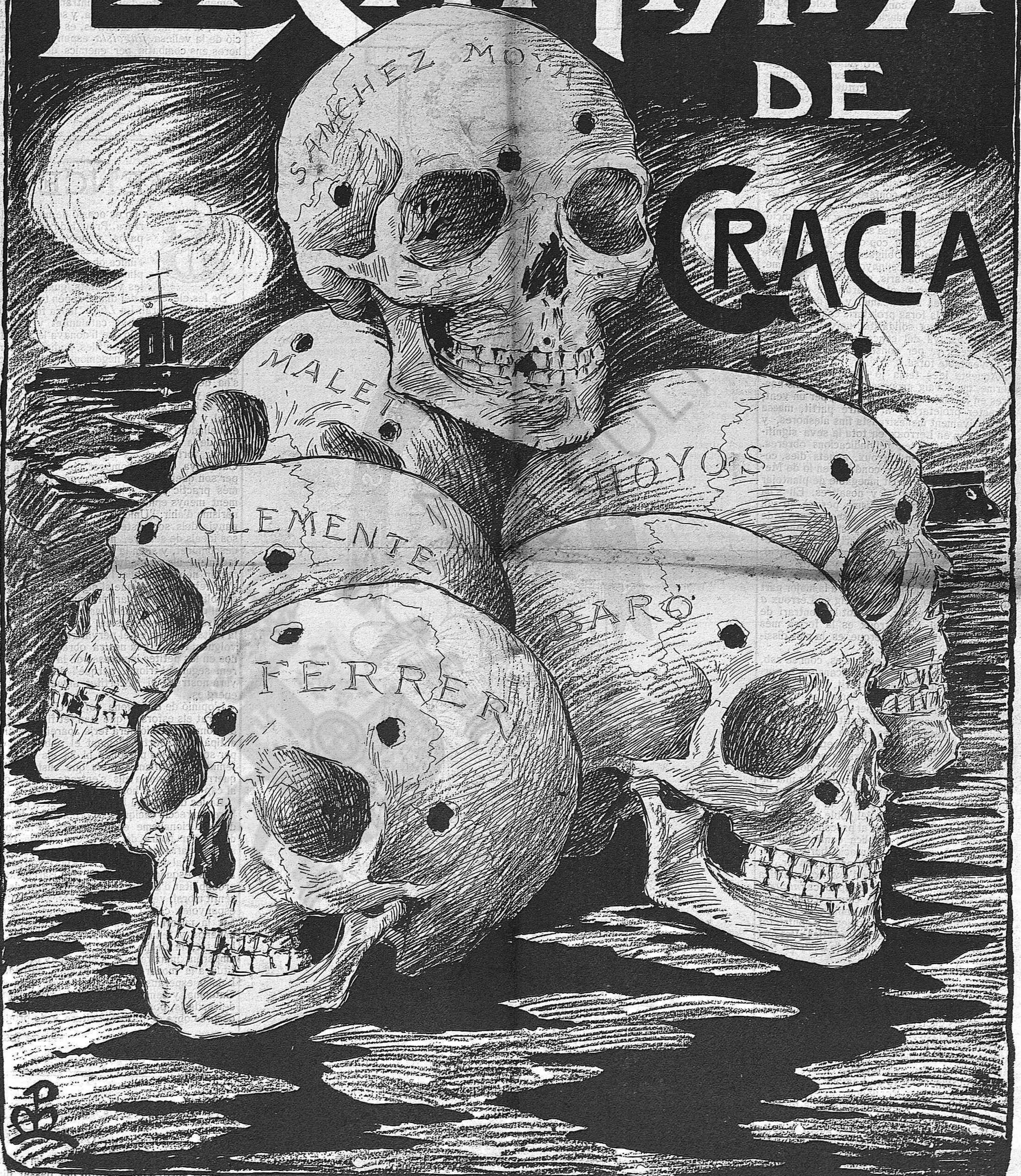

LA CAMPANA DE GRACIA

LA REPRESENTACIÓ OBRERA A BARCELONA

A l'hora en que escric aquest article les notícies de les relacions entre'l socialisme y l'Esquerra catalana no poden ésser millors. Quasi be seria inútil escriure la mena de proclama que'm proposava fer.

No ja, doncs, pera les eleccions municipals d'aquets dies, sinó pera la conducta futura del partit, es necessari congriar en un element públic de coesió y solidaritat la nostra unió ab els socialistes. L'entrada de l'U. F. N. R. en la conjunció implica, segurament, la creació a Barcelona d'un vincle entre'ls dos partits ajuntats pera l'obra comunal. Però un fet ocorregut aquets dies fa encara més urgent aquesta necessitat. Parlo de la nova actitud d'en Lerroix a través els seus discursos de Barcelona y Sevilla.

El lerroixisme, singularment el de Barcelona, havia significat fins avui, en lo social, un partit de casta; semblava congriar la lluita y la protesta de les classes baixes contra'l catalanisme, aspiració de classes elevades y mitges. An aqueixa representació vaig aludir, recordo, en la meua conferència del Circ Barcelonès.

La ruptura entre en Lerroix y la conjunció, ab motiu d'aquella famosa sessió parlamentaria, va ésser, per això, un cop considerable pera'l capdill demagógic. Obligat a separarse de la pura representació espanyola del socialisme, això es, dels proletaris, creava un veritable *separatisme* català, el separatisme entre les masses obreres barcelonines y les de tota Espanya, y com la forsa proletaria consisteix precisament en una solidaritat universal, en Lerroix separava del concert internacional els seus obrers, y, per conseqüència, els llevava tota veritable forsa.

Aquesta idea tenia jo present, en primer terme, quan vaig proposar l'entrada dels nostres en la conjunció. Així donava, per un vent, caracter proletarista al nostre partit, massa exclusivament menestralista fins aleshores, y deixava an en Lerroix en tota la seva significació d'enemic de les reivindicacions obreres.

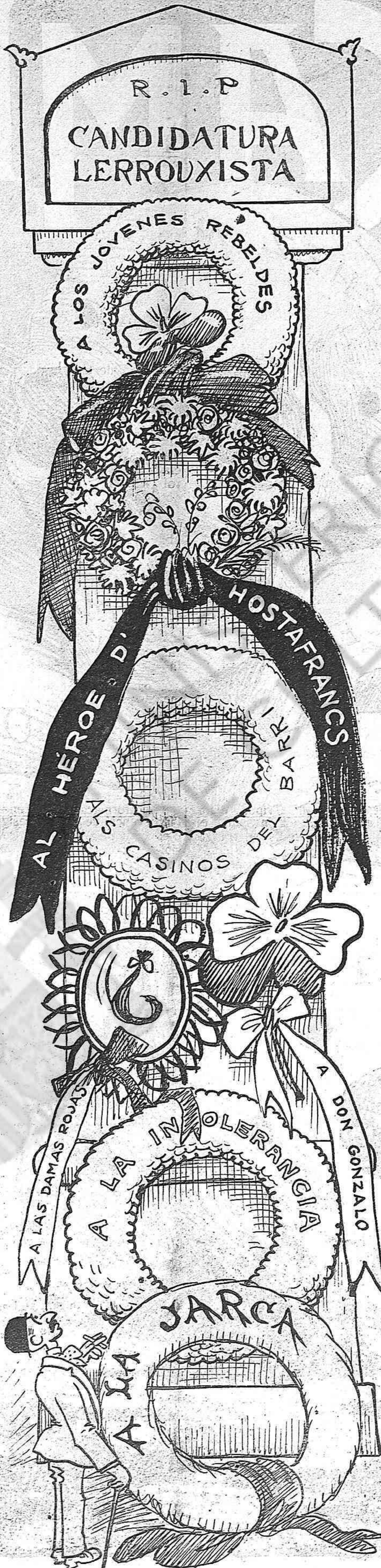
Les paraules d'en Lerroix, aquets dies, coronant la seva equívoca conducta en lo de Melilla, han tingut el merit innegable de plantejar be la qüestió entre ell y nosaltres. Ell s'ha declarat enemic del socialisme perquè no vol concitarse l'aversion de les classes mitges y de l'exèrcit. Resulta, doncs, respectuós doblement ab el capitalisme y ab el militarisme.—Jo el felicito ab gust per aquesta franca declaració, que fixa els termes entre partit y partit.

He dit sempre que jo era anti-lerrouxista per motius diversos dels qui movien a la major part dels meus; jo ho soc perquè veig en Lerroix a la meua dreta, es dir, per tot lo contrari de creure'l radical. En Lerroix es la forma més perillosa del dretisme, perquè es la més dissimulada.

El militarisme d'en Lerroix es, com se sab, el tradicionalisme dels republicans; es la persistència atàvica d'aquell esperit, tan espanyol, dels pronunciaments, que semblava extingit desde en Villacampa. Y per lo que toca a la concepció lerroixista del partit republicà com a ideal de burgesies, es encara un tradicionalisme més, ja que la política republicana té avui, com a forsa única pera la seva implantació, els nuclis socials dels treballadors.—En Lerroix voldria portar la república per una indisciplina militar, com vingué precisament la monarquia. En cambi nosaltres la volem com una intervenció sobirana del poble. Vetaquí la nostra diferència en quant al procediment.—En Lerroix vol que la república continui, davant el partit obrer, la representació burgesa, freament capitalista, de la monarquia; es dir, vol un cambi de forma y no ja d'essencia política y social. Nosaltres volem la república *integralista*, això es, la república com a col·laboració total de les classes en la sobirania y en la vida, contra tota jurisdicció excepcional y contra tot obstacle en l'evolució social y política. Vetaquí la nostra diferència en quant a la doctrina y a l'ideal.

Y ara, a la lluita. Poble obrer de Barcelona: ja ho sabs. Si tu vols una república consagrada de les guerres burgeses, de les guerres de conquesta particular y privada; una república fortament repressora de les teves esperances d'emancipació definitiva; una república patriòtera, a l'americana, y segons els cànons del vell espanyolisme, vota ab en Lerroix.

Però si vols una República moderna, europea, una *Quarta República*, oberta a tots els vents de l'evolució, ben disposada pera acollir les teves demandes indefinides, ductil a totes les renovacions, estalviadora de la sang del poble, enemiga mortal de la guerra, entusiasta de la pau pública y progressiva, abolidora de tota jurisdicció anti-liberal y anti-laica, vota ab nosaltres, vota ab la conjunció socialista-republicana, qui té per fi immediat la República, però per fi mediat el socialisme, la teva llibe-

Una candidatura d'altura

ració. Vota ab nosaltres, y votaras ab totes les esquerres espanyoles, y votaras ab totes les esquerres del món, ab qui nosaltres tenim establerta solidaritat.

Perquè es curiosa l'inversió de termes que senyalaran aquestes pròximes eleccions, des del temps de l'extingida Solidaritat. Aleshores els lerroixistes ens bescantaven per particularistes, per enemics de les grans agrupacions humanes, per aliats ab elements de dreta.—Y avui se posen davant nosaltres perquè nosaltres estem aliats ab una causa de Solidaritat universal y humana, mentres ells s'ajunten ab elements de dreta, d'eterna intransigència dretista.—Y es que llavors y ara, y sempre, aquell partit, al davant de nosaltres, es la dissimulació de la vellesa *jingoista* espanyola; y aleshores ens combatia per enemics de la llei de jurisdiccions, com ara ens combat per enemics de la guerra, per defensors gelosos del civilisme y del poder laic.

GABRIEL ALOMAR

A VENCER

A no es ocasió de mirar endarrera. Prou indirectes y reparos, y dubtes y retrets. Tot deü desapareixer davant l'única obsessió que ha d'omplir les intel·ligències y guiar les voluntats: guanyar.

De les eleccions del dia 12 depèn tota la vida de l'Unió Federal. La *Lliga*, única forsa veritable que, per la seva catalanitat y fins per l'aire de modernitat que li donava la joventut brillant que forma en ses files, podia disputar a l'Esquerra Catalana l'hegemonia en la direcció espiritual y en el govern material de Barcelona, s'ha deshonrat cercant l'apoi de l'arcaic jaurisme y del repugnant Comitè de Defensa Social; el lerroixisme, que per sa significació radical y protestatària, s'havia xuclat la massa treballadora y podia privar a l'Esquerra Catalana de la necessaria forsa popular pera representar fortament les idees de Llibertat y de Catalunya, s'ha descompost ab la virada feta per son quefe vers un conservadurisme potser més practic y més entenimentat, però certament menys enlluernador que'l seu revolucionarisme d'ahir; l'Unió Federal, ab la bona companyia dels socialistes y mantenint fermament sos ideals de sempre, no s'ha deshonrat ni s'ha descompost, y si en la pròpera lluita no vencia facilmente als seus adversaris, hauriem de confessar noblement que l'Esquerra Catalana no s'ha fet encara, y que si alguna volta ens ha semblat vèurela actuar, era que teniem els ulls en el desitg, però no les mans en la realitat.

Disciplina y entusiasme. Mirem mes enllà de la lluita; pensem en el pervindre de Barcelona; volgum fer forta la nostra obra, y, no fixantnos en les petites impureses de la realitat, anirem segurs al triomf, perquè'l dubte no minvarà nostra fe ni l'incertitud aigualirà nostres energies.

L'opinió de Barcelona vol a l'Unió Federal, malgrat els esforços que han fet fins avui els pròhoms de l'Unió pera ferla apareixer feble y antipàtica. Afortunadament el poble sab que per sobre de les persones hi ha els ideals, y, tenint fe y confiança en els que sustenten l'Esquerra Catalana, a ells s'entrega, refiant que, al cap-d'avall, els homes posaran seny.

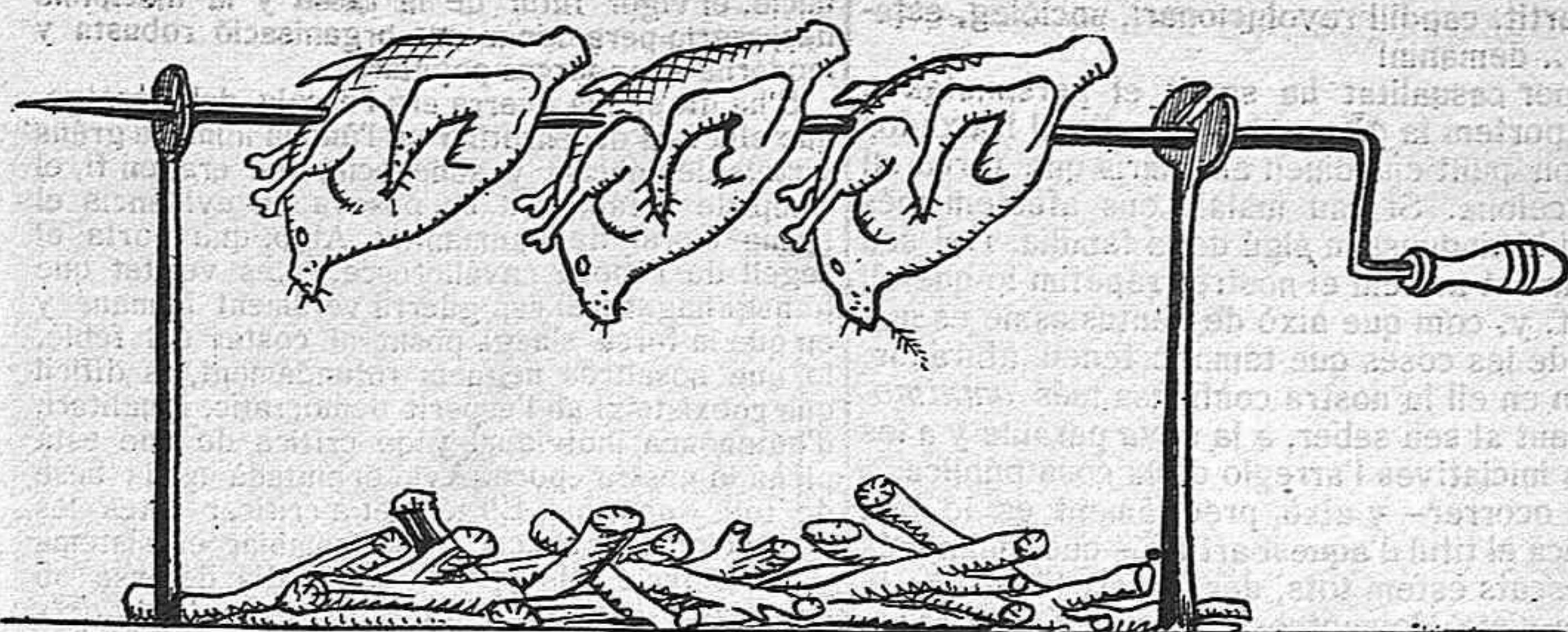
En les dretes veu Barcelona el greu perill de la resurrecció caciquista; la repugnant entrada del tradicionalisme en el govern de la ciutat, d'ont, per honra de Barcelona, havia tingut sempre barrades les portes; la grapa de la Defensa Social deturant tota reforma progressiva. En les esquerres radicals veu Barcelona la probabilitat d'un enfonsament definitiu de tot sentit moral; veu als ganes de totes les regions espanyoles caient sobre les arques comunals per la miserable deria d'anar en cotxe, fumar habanos y tenir querides; endevina y tem, sobre tot, la deshonra del republicanisme, que, amparant immoralitats, s'incapacita pera substituir a la monarquia en el govern d'Espanya. L'única esperança de Barcelona es l'Esquerra Catalana, y hem de treballar de ferm pera no defraudarla, posant empenyo en vencer y fent després obra de pau, de cultura y de progrés.

JEPH DE JEPSUS

EN GABRIEL ALOMAR DENUNCIAT

Un article del nostre estimadíssim Alomar, publicat en *El Poble Català* del passat dimecres y titulat *L'Ona de Crudeltat*, ha sigut denunciat pel fiscal d'aquesta Audiencia, en

Morts simpatics

Als ulls dels nostres polítics, són els millors morts que hi ha.

virtut de la llei de jurisdiccions, com a constítutiu d'un suposat delictes d'injúries a la patria. Tots els que hem llegit aqueix hermós y viril article de l'eminent escriptor no podem arribar a explicar-nos la raó de la denuncia, puig per cap banda hem sabut trobar les imaginaries injúries a Espanya. Volem creure que lo mateix passarà al jutjat y, en darrer cas, a la Sala d'aquesta Audiencia, y que la causa serà, en fi de comptes, lliurement sobreseïda. Tot esperant un satisfactori desenllas de l'incident, fem present a l'estimadíssim company del cordial afecte que en aquesta casa se li professa y li enviem una abraçada fraternal.

El pinxo d'Europa

¿No'l coneixes, lector? Se diu Guillem y té un negoci d'armes important. Mai ha fet res y ell pensa que ha fet molt, se creu totpoderós y es un mortal. Es el pinxo d'Europa; talla y cus y provoca a tothom, sempre arrogant. Ab la forsa dels altres fa el valent y tot Cristo l'acata ab el cap baix. A tort y a dret imposa condicions als que valen més que ell y són sensats. A tothom fa callar, tothom el tem perquè es fort y llengut y hasta arruixat. Un tipo aixís, frenetic y ambiciós, es sarcastic que pugui disposar de la vida dels homes bons, concients... igual que fa el pastor ab el remat... Si fos fill d'un manobra fora un ruc, un tonto presumit, un neci, un fals... tothom l'escupiria... Ara es un Deu, un Deu de forsa bruta, un Deu armat. Es el pinxo d'Europa; vol fer foc, vol encendre la guerra, no vol pau. No'l coneixes, lector?... Ja sabras qui es el dia que ell exclami:—Hala, a ballar!...

ANDRESITO

¿Seran llorers?...

¿Seran espines?...

OMENSA pera Italia el descantant.

Aquella rapidíssima campanya que, segons els calculs del primer ministre Giolitti, en un tancar y obrir d'ulls havia d'engan-

xar la Tripolitania al carro triomfal de Roma, no's veu per cap part.

Creien els bons italians que la guerra, si guerra podia dir-se'n d'una senzilla expedició militar, estudiada, meditada y resolta fins en els seus detalls més infims, duraria, a tot estiar, quinze o vint dies, y al observar ara que les coses se compliquen dramàticament, que'ls combats no sempre són victories, que'ls morts y els ferits hi cauen que es un dolor y que les operacions, en el paper tan fàcils, s'arrastren ab lentitut desesperadora, els pobres posen el crit al cel y diuen que lo que se'ls havia promès no es pas això.

Y cal confessar que no s'equivoquen. ¡Què havia de ser això, si era precisament tot lo contrari!...

**

Fentse eco d'aquet disgust, la premsa insinua ja queixes gravíssimes y adueix datos que, fins descomptant lo que puguen tenir d'exagerat, donen una idea bastant precisa de la situa-

ció a que l'aventura africana ha portat als subdits del mal aconsellat Victor Manuel.

Estroncat el comerç a causa de la guerra, diverses fàbriques han quedat sense feina, veient-se obligades a posar als treballadors al carrer. La navegació italiana, en temps de pau tan activa en el Mediterrani oriental, està quasi del tot paralitzada.

Turquia, ben lluny de rendirse y entregar humilment, com creien els invasors, la seva província africana, després d'un petit simulacre de defensa, se resisteix com una lloba ferida, y no sols respon a tiros a les intimacions dels fills d'en Garibaldi, sinó que, sabent la crudel ferida que ab això els ha de causar, estripa els tractats de comerç firmats ab Italia y tanca la porta, a Europa y al Asia, a tots els seus productes.

La mitja lluna ha perdut el seu antic brill; però, com la de les cuines espanyoles, encara talla.

**

Un diari italià, que no sabem si es dels que varen celebrar ab més o menos hurras la marxa de l'esquadra, alarmat avui davant de les negrures de la situació, diu, ab fonda tristesa: «Desde que va comensar la guerra, el pa ha augmentat de preu.

»A Venecia el comerç està completament paralitzat.

»Falta de treball, miseria, fam; heusaquí el pervenir que'ns espera.»

Y mentres tant, al litoral de Trípoli, d'aont no han pogut encara passar els invasors, els combats, de resultats desconeguts, se repeteixen cada dia.

No; no es pas això lo que l'honorable Giolit-

ti havia donat a entendre a la pobre Italia, quan l'almirall August Aubry, mirant enigmàticament cap al Sud, aparellava a Nàpols els seus formidables navilis, decorats tots ells ab el *veni, vidi, vici* d'aquell altre conquistador de colònies.

O. MEGA

Lo de Cullera

s la nota d'actualitat a Espanya y, per vergonya nostra, comensa ja a serho al estranger. Procurarem, donada la naturalesa del assumpte, informar als nostres lectors en poques paraules.

Fentse eco, segons afirmen ells, de l'indignació que regna a Valencia, els diputats senyors Azzati y Barral varen presentarse al senyor Canalejas, comunicantli que sabien, y estaven disposats a demostrarho, que als complicats en els darrers successos de Cullera, pera ferlos declarar en determinat sentit, se'ls havia sotmès a diversos tormentos. Els representants valencians varen parlar de cartes, de prendes de roba tacades de sang, de manifestacions categoriques.

Sense perdre temps, el senyor Canalejas, comprenent la gravetat de la denuncia, mana obrir una informació, y, obeint les seves ordres, un tribunal, en el que hi figuren el rector de l'Universitat de Valencia, senyor Machi, l'acadèmic senyor Orts, el catedratic senyor Casanovas y altres facultatius del Hospital, examinen als 22 suposats torturats, interroguen als que han intervingut en el sumari comensat a Cullera, y fet aquest treball, extenen un dictamen; aont, després d'explicar els tramits que la seva investigació ha seguit, diuen:

«Como consecuencia de lo expuesto, unánimemente manifiestan que en los reconocimientos detallados no han encontrado vestigios ni señales que indiquen haber sufrido los procesados tortura ni tormento alguno, que es cuanto pueden decir en cumplimiento de la orden recibida y en descargo del juramento prestado...»

Però'ls denunciadors no's donen per convenuts, y, de paraula y per escrit, insisteixen.

—L'informació—objecten—practicada sense l'intervenció de metges designats per nosaltres o escullits pels mateixos processats, es impossible que desvaneixi els dubtes y rezels de l'opinió pública.

Y mantenint cada part el seu criteri, mentres els senyors Azzati y Barral telegrafien al senyor Canalejas, anunciantli que al obrirse el Parlament plantejaran una interpelació sobre aquest assumpte, a Valencia s'assegura que'l Jutjat enviarà al Congrés un suplicatori pera processar als senyors Barral y Azzati, afegint-se que'l Govern aconsellarà a la majoria, que'l voti en la mateixa sessió d'obertura.

Aixís està avui aquesta desagradable qüestió, l'importancia de la qual no necessitem encareixer.

Perquè, una de dues: o els tormentos han existit o són una patryanya. Si els fets denunciats són reals, el Govern no ha de permetre, pesi a qui pesi y dolgui a qui dolgui, que damunt d'ells s'hi passi l'esponja d'una informació incompleta; y si, al contrari, resulten ser calumniosos, tampoc es possible girar l'espatlla a la calúnia y deixar que, recullida per la premsa, circuli per tot el món civilisat y, apilant fang sobre fang, ens desacrediti y ens deshonri.

PROFITANT el restabliment de les garanties constitucionals, la Conjuración Republicana-Socialista ha tornat a posarse en marxa.

El diumenge, al frontó Jai-Alai, de Madrid, y baix la presidencia del doctor Esquerdo, va celebrarse un grandíós miting, primera acció d'aquesta nova campanya de propaganda republicana y de fiscalisació dels actes y propòsits del Govern.

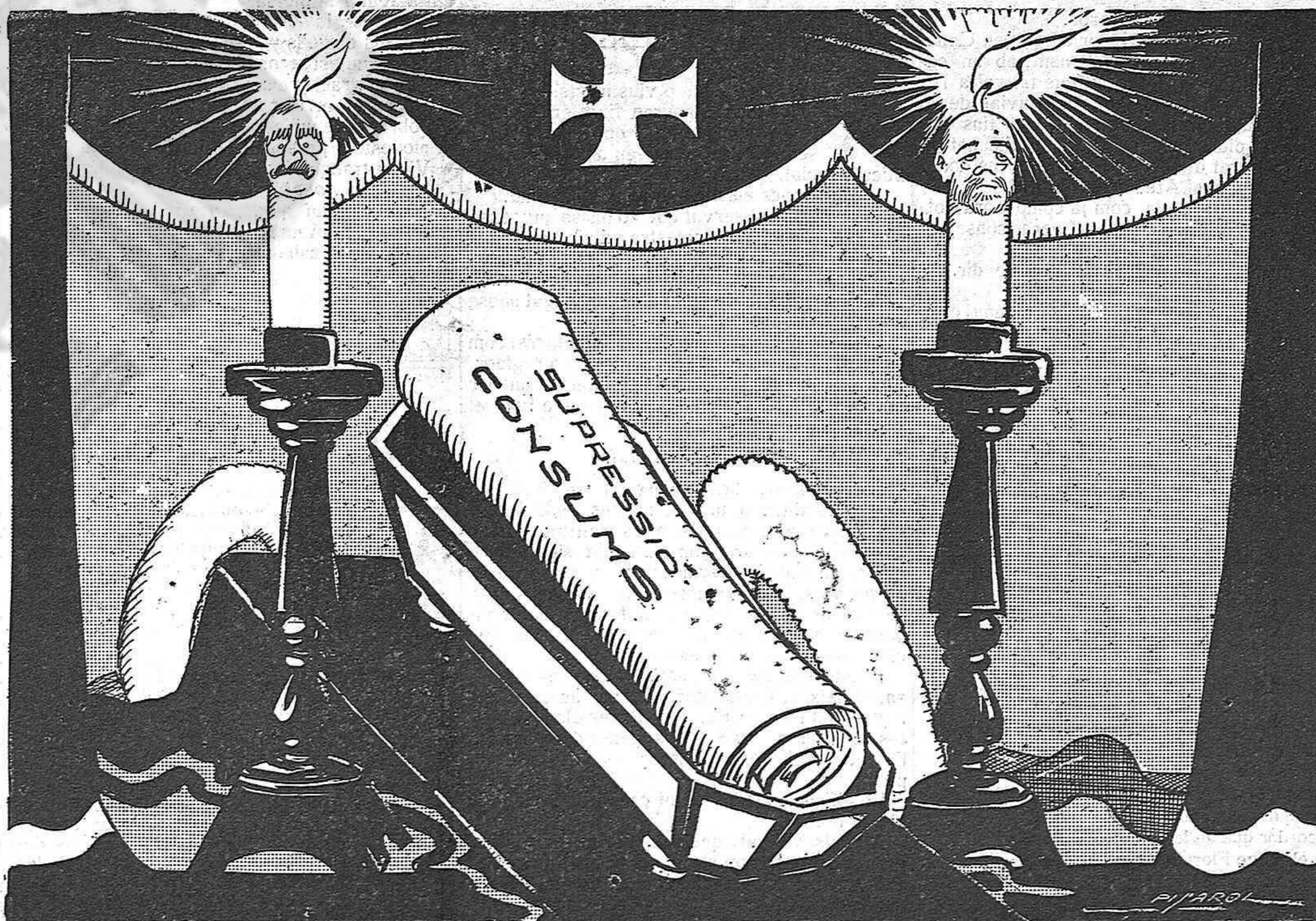
Va parlarse allí de tot. De la suspensió de garanties, dels incidents de la darrera vaga, de la qüestió del Rif, dels atropells governamentals, de la persecució de la premsa...

Y tant en Lluís de Zulueta, com en Pau Iglesias, com l'Alvarez, com l'Azcarate, com el president del miting, interprets admirables, tots ells, del sentiment popular, varen dirli al Govern les veritats del barquer y li feren saber què es lo que'l país vol y quina serà la seva actitud davant dels conflictes que per tot ens enrotllen.

Be comensa la nova sembra de la Conjuración Republicana-Socialista.

Don Alejandro, en un discurs pronunciat a Sevilla, ha anunciat que ell, el *candillo*, està molt proxim a ser Govern.

De cos present

El mort més gros de l'any.

PIJARRÓ

Y a pesar del avís, la bolsa no ha baixat. Això demostra—pensaran vostès—que la gent de diners no creu en l'amenassa d'en Lerroux.

S'equivoquen. Lo que demostra això és que la gent de diners ja considera an en Lerroux com un dels seus.

Van a comensar en breu a Madrid, si no han comensat ja en aquesta fetxa, les anunciades negociacions diplomàtiques entre França i Espanya per arreglar la qüestió del Rif.

Quin és el punt litigiós d'aquest assumpte, en torn del qual tantes y tan extranyes suposicions han vingut apilant?

Com que de qüestions diplomàtiques espanyoles, —y, a voltes, d'altres que no'n són,— més solen saberne a fora de casa que aquí, hem repassat ab molta atenció la premsa estrangera, y en un diari francès hem trobat una explicació del estat actual del problema que, si no es del tot exacta, no deixa de ser curiosa.

«Espanya—diu—vol crear al Marroc una especie d'estat independent del reste del Imperi, y regit per un alt funcionari indígena, baix la vigilància d'un comissari espanyol. Es dir, que vol representar al Marroc el mateix paper que Inglaterra desempenya al Egipte.

Fransa acceptarà ab gust aquesta solució, però ab la condició de que se li donguin Larache, que es el port més proxim a Fez, y Alcazarkebir, que domina la carretera de Fez a Tànger.»

Un «toquem-y-toquem» en tota regla. Això es lo que dona a entendre el diari francès.

**

Ara be. Tenint present que, segons ha dit y ha repetit varies vegades el senyor Canalejas, si ell ha anat—o ha fet anar—a Alcazarkebir y a Larache, es ab el ferm propòsit de quedarshi, ¿com acabaran les pobres negociacions, de no modificar França la seva demanda o de no alterar radicalment els plans del Govern de Madrid?

L'ansietat ab que s'espera el comensament de les conferencies entre l'embaixador francès y el ministre d'Estat espanyol no pot ser, doncs, més justificada.

Acompanyantse armoniosament ab la lira lliure-cambista, un escriptor madrileny ha dit que quant més augmenti a Espanya l'importació estrangera, més diners guanyaran els obrers.

Qui ho dubta?

Es clar que guanyaran més. Però no els obrers nostres, sinó els obrers estrangers, ocupats en la fabricació dels articles que entrin a Espanya.

Pel cel polític ja volen corbs.

Apenes escampat el remor de que en Canalejas lluita, pera seguir governant, ab un cummul tal de dificultats interiors que tal volta l'obliguin a plegar el ram molt més aviat de lo que tots ens figurem, en Moret, que fins ara no gosava piular, ha tret precipitadament la pols al fonograf de la seva oratoria y ha donat una conferencia al Ateneu de Madrid.

Lo de la conferencia, com ja compendrà tot hom, no es més que un pretext pera conseguir que *allà's* recordin d'ell.

Una manera com qualsevol altra de dir... a qui vulgui escoltarlo:

—Senyor, jo soc aquí. Si per'alguna cosa soc útil...

¡Pobre Moret!...

Ja pots conferenciar, ja, si el d'allons no vol beure.

De Melilla no'n tenim, dies hà, cap noticia.

Aquesta es la millor que, referent an aquell territori, podem donar als nostres lectors.

LA CORONA

L'ex-rei de Portugal té, avui, mal dia. Atacat, tot de sobte, d'anyoransa, —potser perquè es dels Morts la trista fetxa, potser perquè d'Oporto ha rebut cartes— comensa jai! a pensà en el perdut trono y en el mal exit dels treballs d'en Paiva, y, sense darse'n compte ni recordar que en la vefna estancia hi ha el patge Floridor, que pot sentirlo, se posà a fer discursos en veu alta.

—Aixís—diu tot cremat—jo no puc viure! No!... M'ho sento cridar dintre de l'ànima. Jo he nascut prop d'un trono; jo, de nano, en els salons de Mafra

y en els jardins de Cintra, he rebut de cert nobles l'homenatge; jo he crescut entre pompes, y blincaments d'esquena y alabanses; jo he sigut, per fi, rei, y ab aquet titol he cobrat puntualment bastantes pagues.

¿Y avui me tinc de veure hostatjat a dispesa, sense patria, voltat per tot d'inglesos

—d'inglesos... ¿com me crispa la paraula!— y reduit a viure dels regalos

que'm fan uns quants fanatics dels Braganzas?

¿Es possible que això els deus ho tolerin?

¿Es possible que aquesta forsa extranya que pren y dona tronos

y modifica els mapes

permeti que un xicot correcte y digne se vegi en situació tan deplorable?...

¡Ah, no! Això no pot ser! Jo necessito tornà a brillà entre nobles y entre dames en saraus y tiberis;

me fa falta el meu trono; me fa falta el palau d'ont un dia'm varen treure,

—malhagin en Machado y els dos Bragas!— obligantme a embarcar-me a corre-cuita ab cent cinquanta reis a la butxaca.

¿Què haig de fer per' lograrho? Jo ho ignoro.

No més sé que està aixís m'irrita, m'cansa,

que ja estic tip d'inglesos y d'ingleses,

que això es per' mi una gavia

y, en fi, que necessito una corona y que la vull, la vull... y la vull ara!...

Despertat per 'quets crits, ple de desfici, el patge Floridor, que dormitava en la cambra vefna, obrè la porta.

—Monsenyor, ¿què és aquesta saragata? ¿Què dieu que voleu?

—¡Una corona!

—¡Una corona! ¿Sents?

—Vaig a buscàrvosla.

—¡Com!... ¿Series capas?

—Jo?... Pel meu amo

soc capas, si convé, de fer miracles.

Calculeu, sent qüestió d'una corona, si no us serviré al punt y ab tota l'ànima.

—¡Ai, amic Floridor, si això compleixes!...

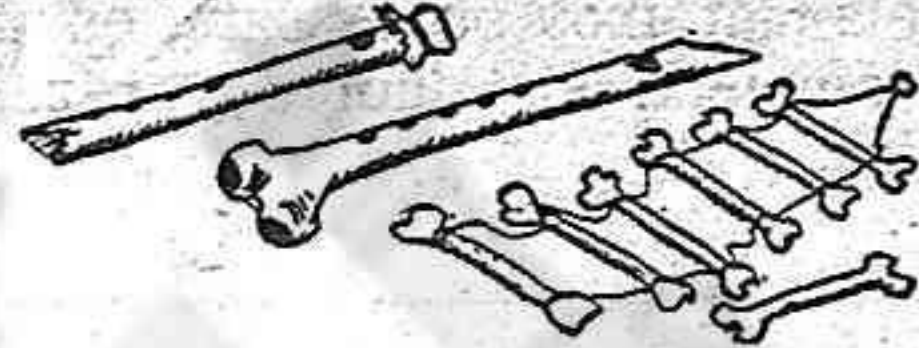
¡Que agrait t'estaré!...

—Monsenyor, basta!...

Digueume solsament, com la voldrieu?

¿De sempre-vives o de flors de llaua?

C. GUMA

Morts vius o vius morts?

Això. Morts vius o vius morts? No sé si s'hauran fixat en la facilitat assombrosa ab que algunes persones entren y surten de l'escena política o social.

No?... Doncs els dic que es una llàstima.

Aixís no han observat que no passa anysense que apareguin a la palestra pública tota una serie de tipus interessants que, quan més distrets estem, ens deixen sense dirnos: «—Pás-sinho be», potser per allò d'haver vingut sense donarnos el bon dia.

La llista dels *morts vius*, o *vius morts*, com la gana de la majoria dels aspirants a regidor, fora inacabable, si volguessim citarlos un per un. Són tots flors d'un dia, que, com la flor del poeta, viuen, ai!

l'espai d'un matí,

y que, al morir, diria qualsevol que baixen a una profunditat de mils de metres *sota terra*.

¿Quants cops s'ha vist a les multituds correr adalrades darrera d'un punt—dit sigui sense ombra de malícia—format per un senyor que, ab tot y esser boi sempre molt conegut a casa seva, ens ha dut bojos una temporada, obligantnos, vulgas que no, a escriure el seu nom cinc o siscentes vegades cada dia?

El punt—el senyor, està entès?—monopoli-sa, al neixer, l'actualitat. Ell sol acapara els *reporters* fotografics, dona temes als articulistes de fondo, mareja als gazetillers, omple l'atenció dels governants y espera la forsa pública.

Lo difícil, arribant aquet cas, es sustreure's al seu record.

A qualsevol part que encaminem els nostres passos ensopeguem ab un detall que'l presenta a la nostra imaginació, com si fos un delictes oblidar al nou vingut que ningú coneixia a la vetlla, y que, ab sols unes hores y com per art d'encantament, s'ha fet ja advocat de punta, metge famós, orador temible, tribú de miting, conferenciant, polemista, escriptor, matematic,

home de ciencia, campió de la moralitat, jefe de partit, capdill revolucionari, socioleg, estadista... demanin!

Si per casualitat ha sortit el personatge a fora, portem la dona y la quitxalla al Baixador tan bon punt ens diuen els diaris que torna ell a Barcelona. Si cau malalt, ens afectem més que si hi tinguessim algú de la familia. Del seu pensament ne fem el nostre; repetim lo que ell ha dit, y, com que això de l'entusiasme es una altra de les coses que tampoc tenen aturador, posem en ell la nostra confiança més *omnimoda*, fiant al seu saber, a la seva paraula y a les seves iniciatives l'arreglo de la cosa pública.

Sol occorrer—y això precisament es lo que justifica el titol d'aquest article—que, quan més engrescats estem tots, desapareix l'home de la nostra vista, deixantnos poc menos que ab un pam de nas.

L'auroia que l'envoltava se fon com bambolla de savó. D'esperansa de la patria que era passa el punt a la categoria de decepció, y, concirosos, ab la qua entre les comes, pensant que en aquest país no's pot creure en res, ni en ningú, tornem tots a la nostra vida normal, fins el dia que la casualitat o les circumstancies ens colliquen altre cop damunt del tablado un nou punt, que no tardem en convertir en esperansa de les més fermes.

Els pocs que'ns donem compte de la desaparició de l'astre ens preocupem, de vegades, pera saber què ha sigut del geni que havia de redimirnos.

Sovint acompanya a la curiositat alguna amarga y desoladora decepció.

L'home que creiem entregat a l'estudi o al treball, que imaginavem reclòs entre les parets senzilles d'un gabinet o laboratori, que suposavem desafiant els perills y les emocions d'un complot revolucionari, que'ns representavem, tot lo més, plorant els seus desenganys en brassos d'una esposa fidel y amatíssima, ens el trobem *tan campante* a la porta d'algun fielat, el *pincho en risire*, fent de les seves, allistat en alguna de les brigades de llimpiesa de l'Ajuntament, quan no donant pacientment el biberó al més *nano* dels seus fills. Si es home de cabals y que no haja de *fer per la vida*, ni tingui una dona que'l mani, pren tranquilament el sol, com ho faria el més vulgar y inofensiu dels burgesos.

Sols aixís ha pogut arribar el nombre dels *morts vius*, o els *vius morts*, a esser incalculable. ¿Hi ha per ventura, algú capas de sumar els homes elevats en un moment a la categoria d'heroes per la fantasia y l'entusiasme popular?

Vegin si troben qui recordi a hores d'ara al marqués de Cabriñana, an en Santiago Alba, an en Macías del Real, al doctor Calzada, an en Toribio Sánchez, an en Paraiso, an en Queraltó, an en Rodríguez Méndez, a l'Anglés y a l'Ardís, si anem baixant la categoria.

De noms com aquets podriem escriure'n aquí a dotzenes.

Considerem, ab tot, que n'hi ha ben be prou pera donar una idea de l'intenció que'ns ha mogut a agafar la ploma.

Realment, la sola idea de que un pugui figurar un dia entre'ls *vius morts* o els *morts vius* es cosa que esborriona.

Donem gracies als cels de que mai la bojeria popular hagi arribat a enamorar-se de nosaltres.

Pobres y senzills com som, ne tenim prou ab la modesteta personalitat de que gosem.

Vivim tranquils, y podem dir allò de *nosotros somos nosotros*...

Però vetaquí que, sense voler, acabem de pensar ab en Maura...

No es mal acabament per un article sobre'ls morts!

BOY

L'ESCAPULARI

NOSALTRES, els partidaris de l'acció pera la conquesta del dret, tenim el dever d'esser vigilants, amatents a que'l poble no sufzeixi esgarriaments. No n'hi ha prou ab fer articles, pronunciar discursos, empendre campanyes, perseguir apostolats, si's deixa que'l poble continui essent terreny de cultiu de tots els erros, y, sobre tot, el predestinat a tots els sacrificis inútils, a la mort per idols falsos.

En tots els països, la febre de l'expansió econòmica fa cercar als que se n'aprofiten una serie de pretextes y eufemismes pera donar apariencies de noblesa y justicia a les guerres colonials.

Doncs be, hem de tenir la conseqüència, l'honradesa, la tenacitat de portar la nostra actitud fins a l'últim extrem. Hem de seguir ab gran atenció el desenrotlló de la política agressiva en els demés països pera posar ordre y claretat en les nostres idees y pera ensenyar a les masses del nostre país com s'ha d'arribar a la canalisació de tots els esforços pera fer cessar els drets absoluts dels governs sobre la carn de canó.

Hem de tenir l'empeny entusiasta de voler fer comprendre als esperits senzills y sencers que de l'actitut de les forces democràtiques y socials

envers la política colonial depèn el destí de la nació, el vigor futur de la rassa y la disciplina necessaria pera donar una organisció robusta y moderna a les forces populars.

S'ha dit que la guerra era l'escola del coratge, que ella feia desenrotllar en l'ànima humana grans virtuts de noblesa y abnegació, que era, en fi, el camp de batalla ont se posava en evidència el tremp moral de l'humanitat. Això, que porta el segell de l'època cavalleresca, si es veritat que hi hagi hagut mai cap guerra verament humana y en que la forsa s'hagi posat al costat del feble, lo que nosaltres neguem rotundament, es difícil que coexisteixi ab l'esperit democratic, igualitari, d'autonomia individual y de crítica de que està plena la nostra època. Avui el ciutadà es la base de tota sobirania. Ell té dret a criticar totes les institucions; ab el seu vot pot canviar el sistema y l'orientació dels governs; cada dia defensa ab més ardor *lo inalienable y lo illegible dels drets individuals*; se li ha repetit massa que la característica més rellevant d'Europa es que'ls seus governs són governs d'opinió, y que, per lo tant, no hi ha cap poder que estigui per sobre de la seva voluntat, expressada en l'exercici d'aquells drets. ¿Y volen que aquesta forsa incontrastable, que consideren com la verdadera y única font de la sobirania, renunciï a tals drets a exercir la seva crítica y a expressar la seva voluntat perquè uns quants senyors li duguin que l'avenir d'Espanya està... a la lluna de Valencia?

No; se n'ha abusat massa de la retòrica vuida dels marxants de patriotisme. La victòria es molt bonica pera posarla en un manual d'història pera nens de pasta d'agnus; mes la pràctica de la raó individual y l'exercici del dret tenen major majestat, perquè fan de l'home un Deu. Lo més gran de l'època nostra es que anem vers un estat social en que cada individu serà el seu legitim propietari y que re ni ningú podrà imposarli allò que ell no vulgui. El segell de la societat antiga era que un ser, l'home de dret diví, era *un contra tots*; la societat plutocràtica actual ha consagrat la llei crudel de *tots contra cada un*; doncs les lluites modernes ens demostren que en el pervindre cada un *indrà tants drets com tots plegats*. Estem anant, doncs, vers la fi de la tirania de l'Estat sacrificant innocents als interessos d'una oligarquia. Per xò tenim d'aprofitar el desori que produeix a Europa l'ambició imperialista pera fer ressaltar que, si la superioritat de la civilització dona un dret a intervenir en països endarrerits, hem de protestar contra les forses reaccionaries y clericals que volen explotar la set d'expansió de certs pobles. Aixís, sembla que pera la conquesta de Trípoli, el Quirinal y el Vaticà hagin fet les paus, y que l'acció guerra no serà portada a terme a benefici de la nació italiana sinó de l'Església de Roma. De manera que'ls ministres del Redemptor estan ja a l'aguait pera treure ventatges de l'empenta patriòtica d'Itàlia fins a l'extrem de que'ls prínceps violètes fan l'apologia de la teoria bismarckiana y, si els convé, d'algunes d'en Karl Marx, *germà enemic del canceller famós*.

L'esfors d'Itàlia no donarà el triomf a la civilització italiana, sinó que contribuirà a arrelar més la dominació catòlica a l'Àfrica.

El segell de falsa evangelisació que té l'expansió colonial de molts països augmenta el nostre rezel. La sang del poble sacrificada a l'altar de la patria serveix pera fer creixer el poder religiós. El poder civil se posa d'acord ab l'Església. Aquesta dona a la forsa l'escapulari manso que ha de conquerir pera l'oligarquia catòlico-plutocràtica el bitllet de banc impersonal, etern y totpoderós.

JAUME BROSSA

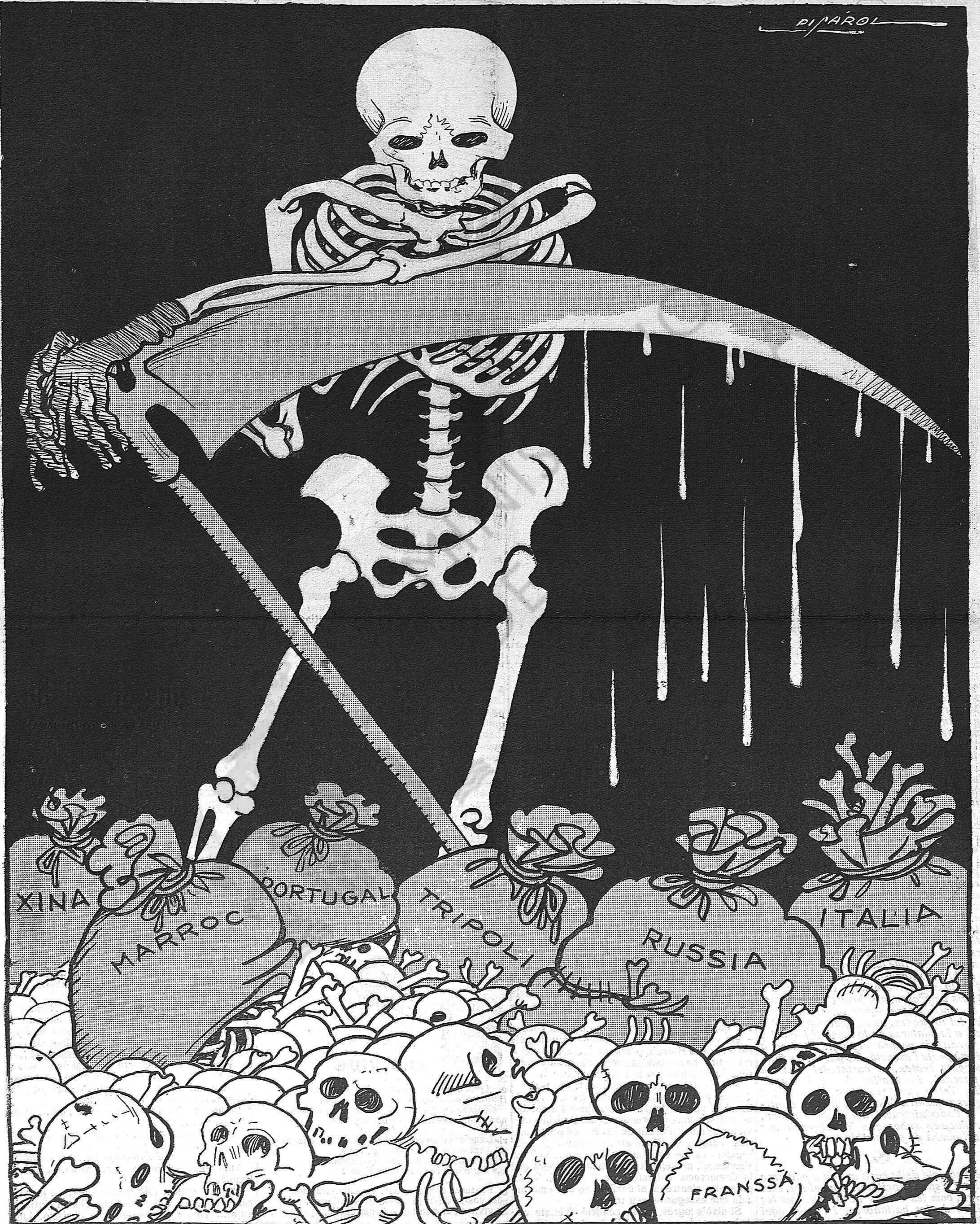
Nostra senyora la Mort

No hi ha cap altre poble tan capacitat pera l'adoració de la mort com l'Espanya. La mort es en ella espectacle, religió, sistema de govern, conversa seguida, cansó popular, manera de viure, agencia de negocis y fins interventora electoral.

L'Emili Verehaeren, en el seu llibre *L'Espanya Negra*, se preguntava d'ont pot venirnos aquet fervor per les coses mortuories. Y es més que fervor lo que sentim: Hem fet art y liturgia de la mort. Quan les ciutats y els pobles reposen, sota la ganxota de la lluna, els ulls no troben altra claror que la de les farmacies y les funeraries. Els baguls, ribetejats d'or y plata, sorgeixen d'entre la flora de les corones fúnebres, corones majestuosas, multicolors, que semblen destinades a triomfants coronacions y no pas a seguir, en els cotxes de les neotafes, els camins groguencs y polsosos dels cementiris. Es un art el de les caixes, el de les corones, el de les carrosses, el dels plomalls dels cavalls que d'elles tiren, el dels palafreners, dedicat als cadavres, com si encara visquessin els vells rites funeraris de l'Egipte. Y així a Espanya podem contraure nupcies ab la mort, ab la pompa d'un matrimoni d'aristòcrates.

L'enterro, després, esdevé festa popular. Allà va el mort ple de corones. La gent obre pas com al pas d'una professa, com si desfils un regiment. Y's dona el judici talment com si fos una obra teatral. «Es pobre.» «Ha estat molt lluit.» «Hi havia molta gent.» Si's podés aplaudir o xiular se faria

Contemplant la seva obra

—Ab tot y aquestes malures de societats pacifistes y congressos d'higiene, la d'enguany ¡Deu n'hi doret!, no ha sigut mala cullita.

Entre ells

—Has vist, els liberalots de València? Instal·len un forn crematori.
 —Y be, home... ¿no'ls voldriem cremar tots?
 —Oh!... No pas després de morts.

de tot cor, y tal vegada aquesta costum faria neixer una nova industria d'escenografia mortuoria y alguns desvagats se podrien guanyar la vida fent de claqué, com les antigues ploraneres.

Però l'enterrament es la suprema cerimònia, la gran parada de la mort, la desfílada de les darreres vanitats. Se podria aburrir la mort, y portar els cadavres luxosament al pudrimener, tributant honors postums als difunts que donguessin credit de bon gust a la familia. Però abans d'ell, quanta y quanta exhibició de l'agonia! El sol llueix esplendí, l'aire es dolç, arriba dels camps flaire de terra sucosa, passa una dona afirmant l'amor y la vida ab les seves caderes arrogants, y quan sentim que les ales del nostre berret són capasses de fregar el sol, passa un capellà ab un acolit anunciant ab una campaneta tràgica que un home agonitza. La mort ens dona els bons-dies, anunciantnos que no'ns oblida ab la campaneta fatídica d'aquell escola.

Després la campaneta se transforma en tot un campanar que toca a morts. Els muezins de bronzo llensen un miserere per damunt de la ciutat, recordant als sans, als forts, als amorosos, als braus, als joiosos, que la mort impera sobre totes les coses, que en tot lo que viu, fins an aquella estrella Sirius, a la qual res de lo humà li importa, una eterna nit posarà l'epitafi. El diari a l'endemà porta l'esquela. Els pares, els fills, els parents senten, al costat del nom del desaparegut, la vanitat de la lletra de motllo. Tot prenent xacolata, les families amigues comenten l'esquela, plenes d'interès. A l'administració del diari compten. Els redactors saboregen la subvenció que la mort acaba de portals'hi.

L'espectacle de la carn que va a pudrirse resulta a Espanya brillant. Com el sol, com la terra, com les curses de braus, com les faldilles de les balladores. La mort aquí també es cosa de caps de figues de Màlaga. Brilla, semblant an aquelles mosques grosses, verdoses, que decoren la carnassa dels canyets.

MARIUS AGUILAR

La vergonya

Acoalició de les dretes barcelonines farà passar per una gran vergonya a l'opinió lliberal de Barcelona. Es quasi segur que en el futur Ajuntament hi hauran regidors carlins. La nostra ciutat els havia tancat les portes del Consistori, y ara els les obre la Lliga Regionalista ab la clau falsa de la titulada *candidatura barcelonina*.

Vosaltres, vells liberals, vells republicans de Barcelona, ¿no la sentiu a la cara la vergonya de veure en el Municipi els representants d'un partit de reacció, d'oprobri y de sang? ¿Hi ha algú, entre vosaltres, que sàpiga quant temps fa que no hi ha hagut en el nostre Ajuntament regidors del carlisme? Dèu fer molt, molt de temps. Nosaltres, joves, no n'hem conseguit cap.

Vetaquí una cosa que era un orgull pera'ls lliberals barcelonins. Si be existia a Espanya un partit mitgeval y anti-europeu com el carlisme, podiem dir que a Barcelona no hi havia pogut aixecar mai el cap y que'ls sentiments de l'immensa majoria de l'opinió ciutadana el tenien allunyat justament dels carreus públics. Per obra de la Lliga—que tan europea vol ser—els carlins podran ara cantar victòria pels carrers de la Barcelona nostra. Serà una victòria petita en sí mateixa, però de gran y dolorosa importància per la seva significació.

Y aquesta vergonya imminent, ¿no farà redressar a la ciutat en actitud gallarda? ¿No hi haurà el vinent dia 12 un alsament formidable de la Barcelona lliberal que rebutgi virilment y victoriosament l'assalt de les forces reaccionaries coaligades? El sol afront d'haver de tenir regidors carlins es prou motiu pera que la lluita s'encengui, noblement apassionada, y pera que la democràcia catalana, que l'U. F. N. R. representa, s'entregui al combat ab una embranchida que assegurí el seu triomf.

Si això's logrés, si la coalició dretista caigués vensuda per l'Unió Federal, ja no tindria valor representatiu el fet de que anés al Consistori, pera trista mostra, un carlí escaducer.

Penseu, ciutadans lliberals de Barcelona, que la victòria de la coalició de dretes en les pròximes eleccions, que l'entrada triomfal dels carlins a Cà la Ciutat, seria seguida molt probablement d'una major vergonya: la de treure més tard els carlins algun diputat per Barcelona. Les tres grosses forces polítiques que intervenen actualment en les nostres batalles electorals—Esquerra, lerrouisme y dretes—tenen un nombre de vots que no's diferencia gaire. Això fa possible que en unes eleccions de diputats a Corts la coalició de dretes guanyi les majories y quedin elegits tots els seus candidats, comprenhenthi els carlins.

Aquesta es la perspectiva que'ns presenta la desgraciada política de la Lliga Regionalista: regidors carlins per Barcelona, diputats carlins per Barcelona. Ciutadans lliberals, això no pot ésser! S'ha d'evitar! En peu, en peu, y an ells!

FULMEN

ALS VIUS

¿Quin concepte més fals de l'altra vida teniu tots els mortals! ¿Y quanta llana us deixeu creixe' al cap! Sou morts de gana, y voleu presumir? ¿Sembla mentida!

La nyonya us corca el cos; puig que ensopida la vostra via feu ab gran galbana, esperant, resignats, que la campana us digui que la tasca ja es finida.

Pastureu com els bèns, vassalls sumissos del vostre destí sou, puig no sou lliures, y viviu en el món tan sols per castic,

De deutes plens, feixuts de compromisos, y ab lluita sostenint, sols pels queviures, també, també sou morts: prò ho sou de fastic.

JOAQUIM MALLEU

L'enginy del Diable

(INSPIRAT EN UNA FAULA TOLSTOIANA)

(L'escena a l'Infern. Al mitg, el trono de Llucifer; assegut, una mica més baix, el secretari Gran Sargantana. A la dreta, dimoniets de variada indumentaria; a l'esquerra un porter y guardies d'honor.)

GRAN SARGANTANA (*Llegint*).—«El dimoni de la gent elegant porta recaudades, en el terme de dos anys, 180.000 animetes.

LLUCIFER.—Està be. Que's retiri. N'hi ha pera gaire d'aquet balans?

GRAN SARGANTANA.—No, senyor... Del dimoni de la gent noble també'n tinc aquí els resultats exactes... ¿Veieu? En tres anys ha conquistat 2.860 individus. Tots de sang blava. El dimoni dels comerciants, segons estat de comptes, n'ha conquistat 9.000; el dels jutges 3.000; el de les dones 200.000; y ara sols queden dos comptes pendents pera posar en clar: el dels negociants poderosos y el dels pobres.

(*Avansa un dimoniet.*)

LLUCIFER.—Hola, trapella!... ¿Què tal t'ha anat per la Terra?

DIMONI PRIMER.—De primera!... Remanoi, quina cullita d'animetes!... Lo bo y millor de la societat. Tot gent d'upa!... Presidents de Sindicats, accionistes de Bancs, concellers de Ferrocarrils, monopolisadors, empresaris, el Rei del Vidre, el de l'Aiguarràs, el del Sucrecandi, el de l'Escaiola... Vaja, tota la gama de l'aristocràcia del diner; o com si diguessim tota la QuintaAVINGUDA de Nova-York!

LLUCIFER (*Entusiasmant*).—Molt be!... Molt be, marrec!... Pots retirarte.

GRAN SARGANTANA (*Al porter*).—Feu entrar al dimoni dels pobres.

(*El Dimoniet entra y saluda.*)

LLUCIFER.—Y ane tu, com t'ha anat això?... Explica't.

DIMONI SEGON (*Ab timides*).—Jo... ja veurà... Jo... No'n vull ser més de dimoni viatjant, vaja!... Des d'ara presento la dimissió. Que n'hi posin un altre, al meu lloc!...

LLUCIFER.—Què t'empatolles?... Digues quants pobres portes conquistats y acaba d'una vegada.

DIMONI SEGON.—Cap ni un.

LLUCIFER.—Com, ni un!... Y doncs què has fet a la Terra?... Que has badat?

DIMONI SEGON.—No, senyor, no... Jo ja ho he provat, però no n'he pogut sortir. Són molt dursos de pelar, pera nosaltres, els pobres!... Tots van al cel, perquè tots són bons y tranquils.

LLUCIFER.—Ja't donaré jo la tranquil·litat!... Ont s'es vist atrevir-se a venir ab les mans a la butxaca! ¿No te'n dones vergonya de presentarte davant meu ab la llibreta en blanc?... Tu't vols burlar de mi, y de mi ningú se'n burla. Mira't els teus companys!... Veus?... L'un deu mil, l'altre vint mil, l'altre doscents mil... Tots duen el seu farcell de d'ànimes. Y tu, en cambi, regrandíssim desvergonyit... Espera't, que ja't faré llaurar dret!...

DIMONI SEGON.—No'm castigueu, senyor!... Penseu que'ls meus companys, els altres dimonis, tenen gran ventatja sobre mi. Fer anar a l'infern als rics no té cap gracia. És molt senzill pera un diable conquerir a la gent noble, als comerciants, a les dones. A un noble li ensenyeu un titol, una creu, y us el feu vostre desseguida. A un home de negocis li mostreu un sac de diners, y a una dona un berret de moda... y ja han begut oli!... Els pobres, no. Els pobres, tant els del camp com els de ciutat, no tenen temps sobrer de ser dolents; y per això es que ab ells no hi podem res, nosaltres. Jo, quan menys, vos confesso que no m'hi veig ab cor, que no serveixo...

LLUCIFER.—Gandul, més que gandul!... No'n caldria d'altre si no que tots els meus deixebles s'excussessin com tu; aviat se m'acabaria la parroquia y podria plegar l'establiment.

DIMONI SEGON.—Sí, però... ¿què vol que hi fassi jo, pobre de mi?

LLUCIFER.—Què?... Invental!... Rumial!... Espavila't!... Agussa l'enginy!... Descobreix un medi pera sortir airós de la teva missió!

DIMONI SEGON.—Ja ho he provat!... És inútil, es inútil!...

LLUCIFER.—Es dir que't dones?... DIMONI SEGON.—Sí.

LLUCIFER.—Esbirros!... Veniu tots ab el vitde-bou, y doneu-li unes quantes vergassades, sense compassió!

(Avansen uns quants dimonis y l'apallissen.)

DIMONI SEGON.—Uii! Uii! Uii!

LLUCIFER.—Què?... No se t'acut res encara?... No?... Torneu-hi!

DIMONI SEGON.—Uii! Uii! Uii!

LLUCIFER.—Has trobat ja la fórmula?... No? Repetiu el joc, esbirros.

DIMONI SEGON.—Uii! Uii! Uii!

LLUCIFER.—Encara no has trobat res?

DIMONI SEGON.—Sí! Sí! Sí!!!

LLUCIFER.—¿Quin medi has trobat pera conquerir pobres y endurte'ls cap a l'infern?

DIMONI SEGON.—Un gran invent!... Una cosa que se'n dirà: la Política.

JOAQUIM AYMAMI

Prejudicis de casta

En la premsa local s'ha discutit aquets darrers dies, per obrers associats, el problema de l'obrerisme barceloní. De les sinceres qüestions plantejades en la polèmica, una n'hi ha que'ns ha cridat particularment l'atenció. És la del perjudici de casta que també existeix en els obrers, y ben arreladament.

Els treballadors d'avui se decanten a donar un sentit excessivament limitat a l'obrer; y a tots els que queden fora del significat que li atribueixen, els marquen ab una mena d'estigma, negantse a considerarlos honrats, ben intencionats y amadors de la classe proletaria. Aixequen una veritable muralla de rezels y desconfianses tan alta com mancada de solid fonament. Aquest es un perjudici de casta. No'l tenen tots els obrers però el tenen molts.

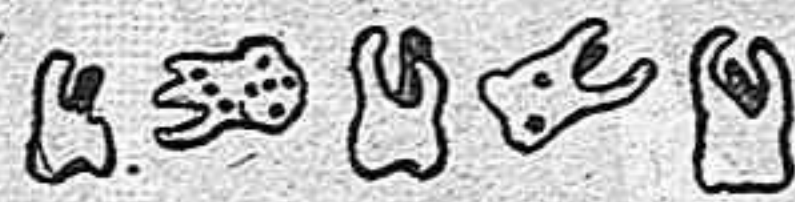
D'aquest estat d'esperit n'es bona prova l'hostilitat ab que'ls militants obrers miren als intel·lectuals, fins an aquells que més favorables se mostren a les reivindicacions obreres. No volen creure en la sinceritat dels anomenats intel·lectuals, y atribueixen els més baixos y ruïns movils a la seva acció. Ni tan sols se'ls té aquella consideració que'l respecte social demana. Com a recompensa als seus treballs en pro dels obrers, sovint obtenen els intel·lectuals el menyspreu y l'insult d'aquella part del proletariat en la qual tan fortament encastats estan els prejudicis de casta. El periodista, l'escriptor, el conferenciant, el polític que s'ocupa dels problemes obrers, s'han de sentir a cada punt aquestes paraules: —Cuida't de tu!— El mateix Gustau Hervé, el famós anti-patriota, se les ha hagudes de sentir.

Això es lamentable. Entre'ls intel·lectuals n'hi ha

forsa que volen fer servir l'obrerisme d'escambell pera les seves ambicions. Mes no es aquest el cas de tots, y no es de raó que la pena que mereixen els pecadors caigui també sobre'ls justos.

El proletariat ha d'acullir ab prudent reserva l'acció obrerista dels intel·lectuals. Però no ab sistemàtica hostilitat. Aquesta darrera revela en els obrers un prejudici de casta tant fort—si be més disculpable—com el de les classes altes envers el proletariat.

A. R. y V.

Cementiriesques

Aquí descansa un *corrido*. Nava de són atrassat, y, ell que si? 'S fica aquí dintre, y hala... dorm que dormiras!...

—¡Ai!... ¡Quin soroll més raro s'hi sent en aquest recó!... —Es vritat; però jo dubto que'l que'l fa sigui cap mort. —Per forsa! Si aquí hi reposa el caciquisme odiós... —Ah, vaja!... Déu bellugare per xò de les eleccions.

FIDEL DELFÍ

REPICS

En Lerroxx, en el discurs de Sevilla: «El partido radical se halla muy próximo al poder.»

¿Veuen? Encara que no tinguessim calendari, nosaltres, ab aquestes soles paraules de don Alacandro ja coneixeriem que som a prop de Nadal.

—¿Per què? —Perquè ja torna a sortir el pavo republicano.

Del mateix discurs: «La bandera que llevo, nadie será capaz de arrebatármela.»

Ab això sí que l'home té raó. ¿Una bandera que a l'una part diu: *Cals, guix y ciment* y a l'altra *Aigües de don Gonzalo*?

Seva y ben seva es.

No hi ha perill de que ningú l'hi vulgui pendre.

¡Justa, noi!

Un diputat francès, M. Chéron, ponent de la Comissió de Pressupostos, estudiant en la seva Memoria les reformes que més perentoriament convé realisar, cita la del servei telefonic.

En opinió de M. Chéron, la seva actual organissació es, a Fransa, tan defectuosa, que, concretant el judici que d'ella n'ha format, escriu aquesta frase lapidaria:

«El telefon es l'escola de la paciència.» Ara fassinme el favor de pensar una cosa: Si al telefon francès el califica aixís, ¿què deuria dir M. Chéron si conegués el d'Espanya?

Assigura una revista mercantil que l'existència de llana, a Europa, de quinze anys an aquesta part, ha disminuït d'un modo considerable.

Suposem que ab aquesta disminució, Espanya no hi té res absolutament que veure.

Perquè aquí, gracies a Déu, segueix haventhi tanta llana ara com en els períodes més favorables per aquesta producció.

O si no, preguntinho a don Lacandro, que es, en el ram llaner, un dels especuladors més actius y de més anomenada.

L'escena a Italia.

Un pobre cessant se presenta al President del Consell de Ministres:

—Jo desitjava... pretenia... una ocupació qualsevol...

El Jefe del govern italià:

—Ai, fill!... Si el Govern ne necessita pera ell d'ocupacions... Ara mateix, sort hem tingut de la de Trípoli.

A Martorell va tenir lloc, fa pocs dies, un miting radical.

Entre'ls oradors hi havia en Calderón Fonte, que tenia molt interès en tornar a Barcelona en el tren de les set.

—Perquè se'n va tan aviat, senyor Calderón?—li deia un dels organissadors.

—Y deixi'l anar, home!—respongué un pagès.—Aquesta nit deu haver d'anar al teatre Romea, per si el criden.

El pagès havia pres al redactor de *El Progreso* per l'autor de *La vida es sueño*.

La Lliga Regionalista y l'Unió Federal volien posar notaris en les respectives candidatures.

Després ho han deixat correr, perquè la llei no permet dur notaris al Consistori.

La llei es molt cauta.

Es clar. A Cà la Ciutat els notaris no hi poden anar.

Els notaris són gent que donen fe de lo que veuen; y si donaven fe de lo que's veu a dins d'aquella casa... figureuvs quin compromís!

Dilluns al vespre, a la *Casa del Pueblo's* proclamaran els candidats lerrouxistes.

Els que porten el *tinglado* diuen que la tal candidatura serà veritablement d'altura.

D'altura, eh? Cuidado, doncs.

Cuidado, perquè «qui més alt se troba de més alt cau».

—Be, ¿com quedem? En Cambó se presenta regidó, si o no?...

Oh, es que no estaria mal, en Cambó, de concejal!... Y tal!

Per boca del cap-davanter de l'Unió Catalana, senyor Martí y Julià, sabem que'l famós *Pi de les tres branques* se troba en un estat llastimós.

Mirin que, en mitg de la febre electoral, anarse a preocupar de la salut d'un pi!...

No s'amoini, doctor, no s'amoini. No tindrem pi, però de *pinyes* no'n faltaran.

Al «*Cafè Alemany*» varen reunir-se l'altre vespre els partidaris del retraïment electoral.

A la reunió diu que no va acudirhi ningú. De modo que, al no assistirhi, ja van demostrar el geni *retret*...

Visca la conseqüencial!

Un predicador molt tartamut, al comensar la seva predicació, va dir un dia desde la frona:

—Es... es... estimats ger... ger... ger... mans: Feu... feu... feu atenció mitja horeta, que vui... vui... vui... vui parlarvos cinc minuts.

Drapets al sol: —No diguis que tens les orelles una mica massa grosses; pera home, són massa grosses.

—Home, les teves, per ase, són massa petites.

Un autor dramàtic se dirigeix a un critic, després d'haverli llegit el seu *latós* drama:

—Y, doncs, vostè ¿com el faria morir an aquet protagonista?

—Molt senzill. Li llegiria l'obra.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2216

- 1.ª XARADA I.—*Enredona*.
- 2.ª ID. II.—*Sabater*.
- 3.ª MUDANSA.—*Escala, Esquila, Esquila, Escala*.
- 4.ª TARGETA.—*La pena de mort*.
- 5.ª JERGLIFIC I.—*Perseguits*.
- 6.ª ID. II.—*Dos astres y tres astres, cinc astres*.

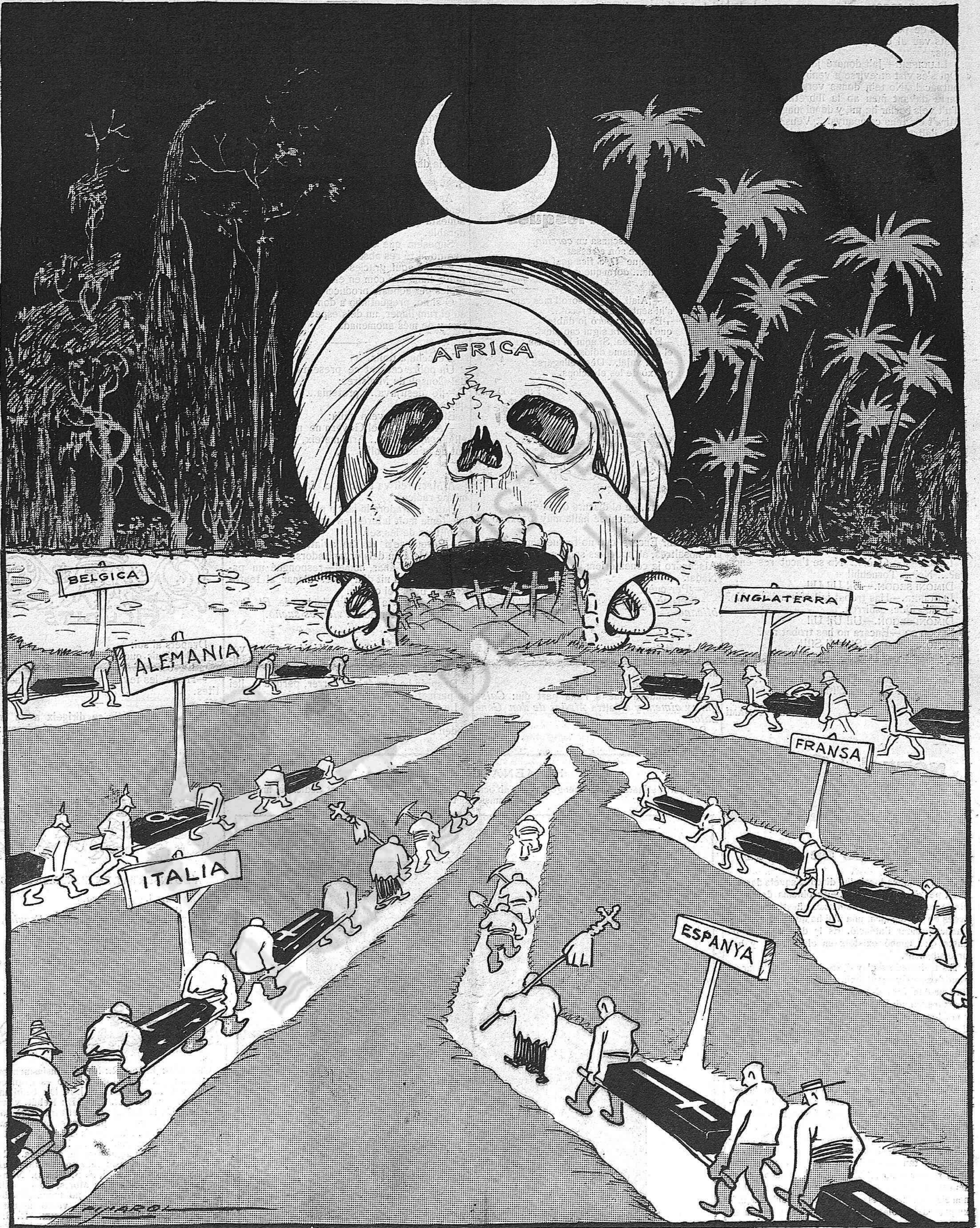
Cavallers: J. Roig R.: No'ns entusiasmen gaire, la veritat.—Ricardo Laffitte: No es gran cosa, però... vaja!...—J. C. T. y J. R. D.: Si hi ha espai, seran servits.—Ll. B. y B.: Rebut, y tantes mercès.—Un Bisbalenc: Han fet tard. Això no vol dir pas que s'haguessin publicat si arriben a venir d'hora.—C. R. F. (Arbucies): Si hagués sigut més curteta la publicariem. Eii! Si hagués sigut més curteta y hagués vingut firmada ab regla.—Ramiro Espinosa y Espinosa: *Ana* no es català y *Bino* no es apellido vulgar.—J. F. S. (Reus): No'ns ha convenut. La diada dels Morts, com les altres diades, es trista pera'ls que no tenen quartos.—Un guapo del Casino: Els seus versos no estan a l'altura de la candidatura d'en Lerroxx.—R. Griño: Les aprofitarem.—J. P. C.: Molt be, y gracies.—Pere Queraltó T.: No crec en els seus pronostics.—S. N.: Li acuso rebut, y s'agraeix.—A. P. A.: Igual va per vostè.

HOMENATGE A CLAVÉ

Celebrat a Mataró el diumenge passat, ab ocasió d'inaugurar-se un monument dedicat al immortal music-poeta.

La filla d'en Clavé entregant al nét del fundador de les societats corals catalanes la batuta que li ha regalat l'Ajuntament de Mataró.

La necròpolis d'Europa